

Kontakty z Mediami i
Informacja

Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej
KOMUNIKAT PRASOWY nr 112/10
Luksemburg, 11 listopada 2010 r.

Wyrok w sprawie C-543/08
Komisja / Portugalia

Posiadanie przez Portugalię akcji uprzywilejowanych („golden shares”) w spółce Energias de Portugal jest sprzeczne z prawem Unii

„Golden shares” stanowią nieuzasadnione ograniczenie swobodnego przepływu kapitału

Energias de Portugal (EDP) została w 1991 r. przekształcona w spółkę akcyjną w ramach restrukturyzacji portugalskiego sektora energii elektrycznej. W latach 1997-2006 została ona sprywatyzowana w sześciu następujących po sobie etapach. Obecnie państwo portugalskie posiada 25,73% jej kapitału zakładowego.

Zgodnie z ustawodawstwem portugalskim dotyczącym prywatyzacji statut spółki przeznaczonej do sprywatyzowania może przewidywać, w drodze wyjątku i gdy przemawiają za tym względy interesu narodowego, istnienie akcji uprzywilejowanych („golden shares”), które pozostaną własnością państwa. Akcje te, niezależnie od ich ilości, dają państwu prawo weta w odniesieniu do zmiany statutu i innych decyzji w określonych dziedzinach.

Dekretami z mocą ustawy zatwierdzającymi prywatyzację EDP przyznano państwu portugalskiemu, obok powyższego prawa weta, także prawo sprzeciwu wobec wyboru zarządu i prawo wyznaczenia w takim wypadku członka zarządu zastępującego osobę, która otrzymała najmniej głosów lub która zajmuje ostatnią pozycję na liście. Ponadto, chociaż zgodnie ze statutem EDP nie są uwzględniane głosy akcjonariuszy zwykłych w zakresie przekraczającym 5% kapitału zakładowego, to powyższe ograniczenie nie dotyczy państwa ani podmiotów publicznych.

W niniejszej skardze Komisja kwestionuje wymienione szczególne uprawnienia, uznając je za sprzeczne ze swobodnym przepływem kapitału i ze swobodą działalności gospodarczej.

W wydanym dzisiaj wyroku Trybunał Sprawiedliwości stwierdził, że **utrzymując szczególne uprawnienia w EDP, wynikające z akcji uprzywilejowanych („golden shares”), Portugalia uchybiła zobowiązaniom ciążącym na niej na mocy zasady swobodnego przepływu kapitału.**

Trybunał uznał przede wszystkim, że wykonywanie przez państwo portugalskie szczególnych uprawnień wynikających z posiadania akcji uprzywilejowanych w kapitale zakładowym EDP **stanowi ograniczenie powyższej podstawowej swobody.**

Po pierwsze, przysługujące mu **prawo weta** wobec wielu istotnych uchwał, a w szczególności wobec każdej zmiany statutu EDP, oznacza, że wpływ państwa portugalskiego na tę spółkę może być zmniejszony tylko, jeżeli ono samo wyrazi na to zgodę. Tymczasem wpływ państwa na zarządzanie EDP i sprawowanie nad nią kontroli, nieuzasadniony wielkością posiadanego przez nie udziału w kapitale zakładowym, może zniechęcać podmioty z innych państw członkowskich do dokonywania inwestycji bezpośrednich, ponieważ nie będą one mogły współuczestniczyć w zarządzaniu spółką ani w sprawowaniu nad nią kontroli proporcjonalnie do wartości ich udziałów kapitałowych. Podobnie, wskazane prawo weta może zniechęcić do dokonywania inwestycji portfelowych, gdyż ewentualna odmowa państwa portugalskiego zatwierdzenia decyzji ważnej z punktu widzenia interesów przedsiębiorstwa mogłaby zaważyć na wartości akcji i przez to na atrakcyjności inwestycji.

Po drugie, **ograniczenie prawa głosu wszystkich akcjonariuszy do pułapu 5%**, z wyłączeniem państwa, mogłoby stanowić przeszkodę zarówno dla inwestycji bezpośrednich, jak i portfelowych. Prawo głosu stanowi bowiem jeden z głównych środków rzeczywistego uczestniczenia przez akcjonariusza w zarządzaniu spółką i sprawowaniu nad nią kontroli, a zatem każda regulacja mająca na celu uniemożliwienie wykonywania tego prawa lub uzależnienia go od spełnienia określonych warunków stanowi ograniczenie swobodnego przepływu kapitału. Ponadto wprowadzenie pułapów głosów jest instrumentem mogącym zmniejszyć zainteresowanie nabyciem udziału kapitałowego w spółce, ponieważ ogranicza ono możliwość tworzenia lub utrzymywania przez inwestorów bezpośrednich trwałych i bezpośrednich związków ekonomicznych ze spółką, pozwalających im na rzeczywiste uczestnictwo w zarządzaniu nią i sprawowaniu nad nią kontroli.

Po trzecie, **prawo wyznaczania członka zarządu**, przewidziane jedynie dla państwa, z wyłączeniem wszystkich pozostałych akcjonariuszy, w taki sam sposób ogranicza możliwość rzeczywistego uczestniczenia przez akcjonariuszy innych niż państwo w zarządzaniu spółką i sprawowaniu nad nią kontroli oraz może zmniejszyć zainteresowanie inwestorów z innych państw członkowskich inwestycjami bezpośrednimi w kapitał tej spółki.

Następnie Trybunał uznał, że **powyższych ograniczeń nie można uzasadnić**. Po pierwsze, chociaż cel polegający na zapewnieniu bezpieczeństwa energetycznego w sytuacjach kryzysowych, w przypadku wojny lub aktu terroryzmu może stanowić wzgląd bezpieczeństwa publicznego uzasadniający ograniczenie swobody przepływu kapitału, to na tego rodzaju uzasadnienie można się powoływać tylko w przypadku rzeczywistego i dostatecznie poważnego zagrożenia dla interesów społeczeństwa. Trybunał zgodził się, że argumentacja Portugalii, zgodnie z którą zagrożenie nie musi być bezpośrednie, nie jest całkowicie bezpodstawna. Jednakże państwo to nie wyjaśniło powodów, dla których omawiane szczególne uprawnienia umożliwiałyby uniknięcie tego rodzaju zagrożenia dla bezpieczeństwa publicznego. Po drugie, wykonywanie przez EDP powierzonych jej zadań leżących w ogólnym interesie gospodarczym nie może być powoływane na uzasadnienie spornych przepisów. W tym zakresie Trybunał przypomniał, że w ramach rozpatrywanej skargi Komisja nie kwestionuje specjalnych lub wyłącznych praw przysługujących EDP, lecz uprawnienia przyznane państwu portugalskiemu jako akcjonariuszowi tej spółki.

Ponadto Trybunał uznał, że kwestionowane przepisy nie określają szczególnych okoliczności, w których mogą być wykonywane wskazane szczególne uprawnienia państwa i tym samym przyznają władzom krajowym niezwykle szeroki zakres uznania. W ten sposób powyższe przepisy stwarzają stan niepewności poważnie zagrażający swobodnemu przepływowi kapitału. W konsekwencji nie są one w żadnym razie proporcjonalne do realizowanych celów.

Wreszcie Trybunał przypomniał, że w sytuacji stwierdzenia naruszenia swobodnego przepływu kapitału nie ma konieczności badania, czy sporne przepisy stanowią również naruszenie swobody działalności gospodarczej.

UWAGA : Skarga o stwierdzenie uchybienia państwa członkowskiego jest kierowana przeciwko państwu członkowskiemu, które uchybiło zobowiązaniom wynikającym z prawa Unii, przez Komisję lub inne państwo członkowskie. Jeżeli Trybunał Sprawiedliwości stwierdzi uchybienie, państwo, którego to dotyczy, powinno jak najszybciej zastosować się do wyroku. Jeżeli Komisja uzna, że państwo członkowskie nie zastosowało się do wyroku, może wnieść nową skargę i domagać się sankcji finansowych. Jednak w sytuacji nieprzekazania Komisji krajowych środków transpozycji dyrektywy Trybunał Sprawiedliwości może, na jej wniosek, nakładać kary pieniężne już na etapie pierwszego wyroku.

Dokument nieoficjalny, sporządzony na użytek mediów, który nie wiąże Trybunału Sprawiedliwości.

[Pełny tekst](#) wyroku znajduje się na stronie internetowej CURIA w dniu ogłoszenia

Osoba odpowiedzialna za kontakty z mediami: Ireneusz Kolowca ☎ (+352) 4303 2793